

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1919.

Andra kammaren.

Nr 6.

Onsdagen den 24 september.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollen för den 27 och den 30 nästlidna augusti.

§ 2.

Till bordläggning anmälades:

andra särskilda utskottets utlåtanden:

nr 1, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arbetstidens begränsning ävensom i ämnet väckta motioner; nr 2, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om arbetstiden å svenska fartyg ävensom i ämnet väckta motioner; och

nr 3, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om begränsning av tiden för bageri- och konditoriarbete samt en i ämnet väckt motion; samt

tredje särskilda utskottets utlåtanden:

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för Göteborgs lyceum för flickor att komma i åtnjutande av statsbidrag, oaktat visst villkor för erhållande av dylikt bidrag ej uppfyllts;

nr 6, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av de uti staten för akademien för de fria konsterna uppförda anslagsposterna till belysning, undervisningsmaterieell m. m. för år 1919; och

nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att verkställa fastighetsbyte med danska staten i syfte att bereda lokaler för svenska beskickningen och svenska konsulatet i Köpenhamn m. m.

§ 3.

Herr statsrådet *Nilson* avlämnade Kungl. Maj:ts proposition, nr *Andra kammarens protokoll vid urtima riksdagen 1919. Nr 6. 1*

18, angående vissa ändrings- och tilläggsarbeten vid Västgöta regementes kasernetablissemang.

Denna proposition blev på begäran bordlagd.

Kammarens ledamöter åtskildes härefter kl. 3,12 e. m.

In fidem
Per Cronvall.

Torsdagen den 25 september.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Föredrogs ett från första kammaren överlämnat protokollsutdrag med inbjudan till andra kammaren att förena sig med första kammaren i dess beslut, att tredje särskilda utskottet skulle behandla jämväl Kungl. Maj:ts proposition, nr 18, angående vissa ändrings- och tilläggsarbeten vid Västgöta regementes kasernetablissemang ävensom de ytterligare framställningar, som kunde komma att av Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner göras i detta ämne eller andra i oskiljaktigt sammanhang därmed stående frågor;

och blev berörda inbjudning av andra kammaren antagen.

§ 2.

*Vid remiss av
propositionen
nr 18.*

Vid föredragning härpå av Kungl. Maj:ts å kammarens bord vilande proposition, nr 18, angående vissa ändrings- och tilläggsarbeten vid Västgöta regementes kasernetablissemang begärdes ordet av

Herr Hamrin, som yttrade: Herr talman! Jag har tillåtit mig begära ordet för att yttra mig något vid remissen av denna proposition. Jag tillhör visserligen tredje särskilda utskottet, men då jag endast är suppleant, så kanske jag icke blir i tillfälle att vid utskottsbehandlingen yttra, vad jag nu har anledning framföra; och jag gör det så mycket hellre nu, som vad jag har att säga möjligen kan föranleda till en åtgärd från regeringens sida, som det i annat fall måhända bleve för sent att vidtaga.

Såsom herrarna behagade finna innehåller föreliggande framställning förslag om beviljande av 145,000 kronor för utförande av vissa ändrings- och tilläggsarbeten vid Västgöta kasernbyggnader invid

Vänernborg. 1918 motionerade en hel del ledamöter på Västgötabänken om ett anslag på, vill jag minnas, 223,000 kronor, avsett att utgöra en särskild ersättning till entreprenören för vid ifrågavarande byggnadsföretag lidna förluster. Denna motion blev, som bekant, bifallen av första kammaren, men avslagen av den andra, ehuru statsutskottets majoritet förordade densamma. På grund av formuleringen i den kläm, vari statsutskottets yrkande utmynnade, kunde icke gemensam votering företagas, utan frågan var sålunda för den gången fallen. Vid årets lagtima riksdag förnyade motionärerna sin framställning, och statsutskottet tillstyrkte jämväl då motionen ehuru beloppet nedprutades till i runt tal 167,408 kronor, och detta belopp ställdes till Kungl. Maj:ts förfogande för att, efter ny prövning av ärendet, utbetalas till entreprenören.

Vid behandlingen av detta ärende inkommo motionärerna till utskottet med en del inlagor, bl. a. från de militära myndigheterna och först och främst från kasernbyggnadsnämnden, och särskilt denna förordade utbetalandet av den ifrågasatta ersättningen, som naturligtvis skulle utgå utöver entreprenadsumman och vilken ersättning beräknades till 223,000 kronor, därvid nämnda myndighet framför allt vitsordade att arbetena blivit synnerligen förtjänstfullt utförda.

Hur pass förtjänstfullt detta arbete blivit utfört, får man nu en inblick i genom studerandet av den proposition, som här föreligger. Nu kan man visserligen invända, att dessa brister, som av riksdagens militieombudsman påpekades i skrivelse av den 23 september 1918, icke voro kända, då de militära myndigheterna tillstyrkte nyssnämnda ersättning, men så är icke alls fallet. Detta framgår visserligen icke av propositionen, men det förhåller sig i alla fall på det sättet, att redan den 14 juli 1916, således långt före det kasernbyggnadsnämnden avgav sitt ampla vitsord om det utförda arbetets förtjänstfulla karaktär, vilket vitsord lämnades den 30 mars 1917, hade militieombudsmannen påpekat, att en hel del slarv där gjort sig gällande och en hel del bristfälligheter upptäckts, och särskilt får man en mycket livlig känsla av att entreprenören velat använda sig av dålig materiel vid uppförandet av denna kasern.

Genom militieombudsmannens ingripande blev emellertid denna dåliga materiel till åtskillig del ej använd, utan kasserades. Men icke ett ord av hela den långa rad av anmärkningar, som militieombudsmannen, jag säger det ännu en gång, framställde redan under sommaren 1916, har kommit till synes i de handlingar, som de militära myndigheterna inlämnat i denna fråga. Var och en, som här deltog i behandlingen av ersättningsfrågan, torde nog erinra sig, att ehuru det icke direkt framgår av statsutskottets utlåtande, statsutskottet då likväl fäste särskilt avseende vid, att de militära myndigheterna förordat en dylik ersättning och vitsordat det förtjänstfulla sätt, varpå entreprenören fullgjort sina skyldigheter.

Det är detta, som jag finner synnerligen anmärkningsvärt ifrån myndigheternas sida, men det skulle icke ha föranlett mig att begära ordet vid remitterandet av nu förevarande proposition, om det icke

Vid remiss av
propositionen
nr 18.
(Forts.)

Vid remiss av
propositionen
nr 18.
(Forts.)

funnes ett uttalande i själva riksdagens beslut, som möjligen kunde ge anledning till en förnyad prövning av ersättningskravet.

När riksdagen beviljade här förut omnämnda 167,000 kronor extra åt entreprenören, tillfogades nämligen det tillägg, att det skulle bero på Kungl. Maj:ts vidare prövning, huruvida beloppet skulle betalas eller ej. Nu har jag på den korta tid, som stått mig till buds, sedan denna proposition kom uti mina händer, ej haft tillfälle att efterhöra huruvida Kungl. Maj:t utbetalt detta belopp eller ej. Om så icke skulle vara fallet, har jag velat använda detta första tillfälle för att påpeka förhållandet, på det att Kungl. Maj:t må finna anledning att granska hela denna sak och vidtaga de åtgärder, som möjligen kunna vidtagas, om det icke redan är för sent.

Slutligen har jag, herr talman, tillåtit mig begära ordet för att framhålla önskvärdheten av att tredje särskilda utskottet, som får att behandla nu föreliggande ärende, infordrar alla de handlingar, som beröra ärendet och som sträcka sig tillbaka till år 1916, på det att utskottet och sedan riksdagen må få tillfälle att granska hela detta ärende från början till slut. Det kan ju hända, att saken blir föremål för statsrevisorernas uppmärksamhet, men i varje fall står frågan om ersättning åt entreprenörer i så nära samband med de 145,000 kronor, som riksdagen nu skulle bevilja ytterligare för kasernbygget i fråga, att detta, herr talman, givit mig anledning att yttra dessa ord vid remissen av förevarande proposition.

Vidare anfördes ej. Kammaren beslöt hänvisa ifrågavarande proposition jämte det i anledning av densamma inom kammaren nu afgivna yttrandet till tredje särskilda utskottet.

§ 3.

Härefter föredrogos, men bordlades åter andra särskilda utskottets utlåtanden nr 1—3 och tredje särskilda utskottets utlåtanden nr 5—7.

§ 4.

Till bordläggning anmäldes:

första särskilda utskottets utlåtanden:

nr 4, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förbud tillsvidare i vissa fall av skatteköp; och

nr 5, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående inställande av skatteköp enligt kungörelsen den 4 februari 1811 jämte övriga författningar om användande av de till bruken och bergverken upplåtna rekognitionsskogarna; samt

tredje särskilda utskottets utlåtande, nr 8, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad utbildningstid för vissa värnpliktiga av 1919 års klass m. m., dels ock i ämnet väckta motioner.

§ 5.

Herr talmannen gav härpå ordet till

Herr vice talmannen, som yttrade: Herr talman! Jag tar mig friheten hemställa, att kammaren måtte besluta att å morgondagens föredragningslista främst bland två gånger bordlagda ärenden uppföra tredje särskilda utskottets utlåtande nr 7, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att verkställa fastighetsbyte med danska staten i syfte att bereda lokaler för svenska beskickningen och svenska konsulatet i Köpenhamn m. m.

Denna hemställan bifölls av kammaren.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes härafter kl. 3,20 e. m.

In fidem
Per Cronvall.
